

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
 - Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések mérsékelt árak szerint.

A lap megjelenik minden oml-
 törtétkön.

Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: István-utca 9.
 ha a lap anyagi részét illető közli-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Éljen Lindt János!

Polgártársak! Csak néhány nap választ el attól a fontos pillanattól, hogy a község vezetőségét újra megválasztjuk.

E választás a község minden egyes polgárára nemcsak azért fontos, mert alkalma nyílik legszebb polgári jogának gyakorlására, hanem azért is, mert ugy a saját, mint az egész község érdekét meggyőződése szerint fogja oly kezekre bízni, a melyek e bizalomra a legérdemesebbek.

Polgártársak! Nem használunk hangos de üres frázisokat, nem hivatkozunk a multra, nem festjük rózsás színnel a jövőt: *beszéljenek egyszerűen a tények.*

Minden ujpesti választó polgár tudja, hogy mi volt Ujpest még néhány évvel ezelőtt és mi most.

A haladást, a fejlődést eltagadni csak rosszakarattal lehet; csak rosszakarattal és félrevezetés céljából lehet az általános gazdasági viszonyok szűlté pangást a községi vezetőség terhére róni akkor, a midőn éppen ennek a legfőbb törekvése a polgárok helyzetén javítani, a község felvirágoztatását a nélkül előmozdítani, hogy ez ujabbi megterheléssel járjon.

Polgártársak! Ismerjük a háztulajdonosok, iparosok, kereskedők s a lakosság minden részének a baját, de meg vagyunk arról is győződve, hogy azon segíteni nem szóval, hanem tettel kell s hogy ez így történjék, arról *kezeskedünk* azon elhatározásunkkal, hogy kibontjuk a zászlót s ugy községünk, mint a község egyes lakosa érdekében *Lindt János* köré sorakozunk és felhívjuk önöket is polgártársaink, csatlakoz-

zanak bizalommal hozzánk, mert mi is önökkel együtt községünk nyugodt és biztos fejlődésén munkálkodni akarunk. Ujpest, 1900. december hóban. Tisztelettel Dr. *Hédeggári Soma, Illek Vincze, Múdy Lajos, Friedmann Armin* elnökök. *Ladányi Zsigmond*, jegyző stb. (Következik még 200 aláírás.)

Tisztelt választó Polgárok.

Ime, önök előtt fekszik s bizonyára elolvasták azon egyszerű, cikornya nélküli felhívást, melyet a küszöbön lévő választások alkalmából, a pártelnökségen kívül még *kétszáz* olyan polgártársunk irt alá s intézett öönhöz, a ki községünk mostani vezetőségét a jövőre nézve is meg akarja bizalmával ajándékozni s meggyőződésből sorakozik *Lindt* községi bíró mellé.

Hogy a kétszáz polgártárs bizalmának az alapját nem képezi párt- s magánérdek, nem képezi személyes ambíció s hiúság, hanem tisztán a községnek jól megfontolt érdeke, és a község lakosságának jóléte; hogy a kétszáz polgártárs, *Lindt-párt* alakulásának indokál jogosan és meggyőződésből jelentette ki a felhívásban azt, miszerint a multra való hivatkozás s a jövőt illető ígéretes mellőzésével, *beszéljenek a tények*: azt az alábbi sorok a napnál világosabban fogják bebi onyítani.

Mit is beszélnek tehát a *tények*?

Azt beszélnek, hogy községünk *mostani vezetősége* az utóbbi három év alatt rendbe hozta az ázsiai állapotba jutott s fegyelmi vizsgálatokkal agyon zaklatott adóügyi osztályt; kiderítette a rengeteg árva

gyermek illetőségét s egy nagy tehertől szabadította meg úgy ezzel, mint a szegényügy rendezésével a község pénztárát; megalkotta a járda tisztántartására, a temető rendezésére, a helypénzszedésre, a bérkocsidijszabásra, a fásításra stbre vonatkozó szabályrendeleteket; az ügyek pontos és gyors elintézése céljából olyan ügykezelési és munka-beosztási rendet alkotott, a személyzet szaporítása nélkül, a mely mintaképül szolgál nemcsak más községeknek, hanem még városoknak is, a melyek több esetben tényleg ide küldték már tisztviselőiket, a közigazgatás egyes ágazatainak a tanulmányozása céljából. Egyszóval a mostani vezetőség ugy igazgatja községünket, hogy azzal a felsőbb hatóságok teljesen meg vannak elégedve, s elismerésüknek nemcsak hivatalvizsgálatok, hanem más alkalommal is kifejezést adtak.

A *tények* azt beszélnek, hogy községünk *mostani vezetősége*, a forgalmilag felhagyott révjogot, a község tulajdonaként igazoltatta. Ennek anyagilag nagy fontossága van a jövőre nézve, mert a pénzügyi kormány a közel jövőben az összes réveket be fogja váltani. A Duna-partjog kártalanítás czimén kuriai ítélettel biztosított községünknek 128,000 forintot. Szerzett Ujpestnek, Wolfner Tivadar orsz. képviselő hathatós támogatásával járásbírószágot, s ezt a fogházzal együtt az új község házában elhelyezvén, nemcsak megkímélte a községet azon összegek fizetésétől, a melyekbe a járásbírószághelyiségeinek bérlete s a fogház építése került volna, hanem még jövedelmet is

Vörösmarty Mihály emlékezete.

Írta s felolvasta: *Brankovics György.*
 F. é. december hó 2-án a negyedik munkás-előadáson.

I.

A ki a lét küzdelmeinek véghetetlen láncolatát figyelemmel kíséri, sokszor tapasztalja, hogy nagy csapások, nagy lelki fájdalmak után az embert vagy az örült tettek ragadó kétségbeesés keríti hatalmába, vagy pedig közönyössé válik reá nézve az élet minden tüneménye s fásult kebellet nyomorogja át a haladó idő napjait egész addig a pillanatig, a melyet — végső pillanatnak szokás nevezni.

Csak isteni erő, a szeretetnek ereje képes az ilyen lelki állapotba esett embert az életnek, önmagának, a családnak s a társadalomnak visszaadni.

Hogy az imént jelzett szomorú, a legtöbb esetben végtelen helyzetbe nemcsak egyes emberek, hanem egész nemzetek is jutottak, arról nemcsak az emberiség, hanem a saját nemzetünk története is tanuskodik.

A 18-ik század végén és a 19-ik század elején nagyon sötét felhők lebegtek Magyarország fölött; sötétebbek még azon felhők-nél is, a melyek a tatárok s a törökök idejében hosszú, nagyon hosszú időre elrejtették előlünk a napot.

A tatárok által felégetett községeket,

lassan bár, de felépítettük újra; a hordáik által összetiport mezőket felszántottuk újra. A törökök rabigáját másfélszázadon át hordtuk ugyan, de leráztuk nyakunkról férfiasan.

II. József császár alatt paranesszóra németül irtunk és beszélünk, de még mindig magyarosan éreztünk.

A nagy Napoleon bukása után következő évtizedben azonban, a midőn a saját véreink, az ősi családok sarjai egymásután elpártoltak nemzetünktől s az emberi hiúságot beczózó rendjelekről, czimekért, az udvari hölgyek kegyért megtagadták a hazát, nyelvünket és az alkotmányt: ekkor olyan tespedésbe, közönyösségbe, aléltásba esett a nemzet zóme, melyből igazán csak isteni erő, a hazaszeretetnek a lángja lehetett képes új életre ébreszteni a magyart.

Es hála a magyarok Istenének, abban a pillanatban, a midőn ellenségeink szentül hitték, hogy a magyar nemzet vánszorogva halad már a sirja felé: leszállott az egeből a Szent-Lélek s isteni erőt lehelte egy escesemőbe és a költészet muzsáját állította őrangyalul a bölcsője mellé.

Ez a escesemő szegénységben élte át ifjuságának hosszú huszonötéztendejét, nem volt senkije, nem volt semmije, de benne volt az isteni erő, mellette volt a költészet muzsája és abban a pillanatban, a midőn a bécsi udvar hatalmasabboldogan mosolyogva súgták a külhatalmak diplomatáinak a fülébe, hogy a magyar nemzet elérkezett a végső pillanathoz, hogy rothadt gyümölcsként hull a beolvasztó politika ölébe: az a

25 éves ifju felrázta közönyéből, tespedéséből, aléltásából az egész nemzetet, tüzet gyújtott a hazaszeretet mohos oltárán s dalt zengett, olyan dalt, a melyből erőt, kitartást merített a nemzet minden fia, a mely a tettek mezejére ragadta az egész nemzetet.

Az a escesemő, a Nádasdy grófok tisztartójának, Vörösmartynek és nejének, Csáthy Annának volt az első gyermeke s ott született száz év előtt 1800-ban, december hó 1-én Fejérmegyében, a pusztanyéki rozoga tisztartói lakban.

Az a 25 éves ifju, a kinek minden dala egy-egy lángoszloppá változott át, lángoszloppá, a mely bevilágított a multba s a sivar jelenből átvezetett a szebb jövőbe, az az ifju: Vörösmarty Mihály volt, a kinek születése századik évfordulóját ma ünnepli az egész ország s a kit a költők királyának, a költők fejedelmének fog nevezni örökké a magyar irodalomtörténet.

Nem az én feladatom kimutatni, hogy az isteni erő mikor nyilatkozott meg benne és általa hatalmasabban; akkor-e, a mikor „Zalán futása”, „Cserhalom”, „Eger”, „Széplak”, „A két szomszédvár”, „Rom”, „Tündérvölgy”, „Délsziget”, „Magyarvár” hőskölteményeit, illetőleg költői elbeszéléseit — „András és Béla”, „Csók”, „Turi nője”, „A buvárkund”, „Toldy”, „Hedvig”, „Salamon”, „Kemény Simon”, „Az ősz bajnok”, „Szi-lágyi és Hajmágy”, „Szép Ilonka” stb. stb. kisebb elbeszéléseit írta; avagy akkor, a mikor a „Bujdosók”, „A kiveskeresők”, „Vérnász”, „Marót bán”, „Aldozat” drámáival, „Csongor és Tünde” tündéres drámái

biztosított a község számára. Kiszközölte a fogyasztási adóberletet, a mi reánk nézve életkérdés. A piacbérlétnél oly eredményt ért el, a miről azelőtt még álmodni se mertünk volna. A vármegyétől átvette az Árpád-utat oly kedvező feltételekkel, hogy az építési költség, a község minden megterhelése nélkül, fedeztetik azon összegből, a melylyel a vármegye az ut tartásához 50 éven át hozzájárul. Visszafoglalta a Megyeri-uttól a község határáig azon közterületet, a melyet mások elfoglaltak, úgy hogy a Cacao és csokoládégyár harmadfelméterrel beljebb kénytelen menni s az Egyesült villamos-gyár már az új vonalban épül. Kiszközölte a Duna-gőzhajó-társaságnál, hogy az, a Wolfner-utca folytatásában, a végleges védtöltést s a kikötő hidját megépíti s a szabad kikötőhöz kövel burkolt kocsutat készít, a mivel kapcsolatosan az egész terület 8 méterre emel-
tetik.

Am a tények még tovább is beszélnek. Azt beszélnek, hogy községünk *mostani vezetősége* az Árpád-utat 2 és fél kilométer hosszúságban és 16 méter állandó szélességben rendbe hozta, kiszélesítette, a felsővégen örökös forgalmi zavarokat okozó árkokat eltávolította s az egész uttestet kiköveztetette. Ez pedig nem csak azért fontos és előnyös, mert az Árpád-ut az egész Országban a legnagyobb forgalmi ut, a mennyiben az 1896-ik évben eszközölt forgalmi kimutatás szerint átlag naponként 8500 kocsis közlekedik rajta, hanem azért is, mert ez az utrendezés, a községnek ugyszólván egy krajczárjába sem került s mert a kövezetvám kieszközlése esetében egyik főjövendelmi forrását fogja a községnek képezni.

A kövezet vámról legyen szabad itt megjegyezni, hogy az, az előkészítés stádiumában van, hogy azt a községünkön keresztül szállító idegenek fogják legnagyobb részt fizetni; és hogy az ebből befolyó összeg csak az utcák kövezésére fog fordíthatni.

A *mostani vezetőség* kikövezte továbbá a Temető-utcát és a Wolfner-gyár ipar-

vágányát határoló Károlyi-utca részt; keramittal kirakatta az István-utat; aszfaltal burkoltatta a József-utcát, a Kemény-Gusztáv és Bereséyi-utcákat; rendezte a Váci-utat; nagy utánjárásal feltöltette a Mautner-féle gyár vidékén a 2 méteres gödröket s kiköveztetette; az Árpád-ut építése után fenmaradt földdel betöltötte a B. U. R. vasutba torkoló Tél-, Tó-, Tavasz- és Mária-utcákat, a melyekből a sár miatt nem lehetett azelőtt a villamos vágányaihoz jutni; a 3 öles Kinizsi-utcát 20 méter szélességű utcává nyitatta, feltöltötte és rendezte; rendbe hozta teljes szélességében a Veselényi-utcát, a mely eddig csak a papiroson létezett, s a mely nem csak harmadik utunk a Duna partjához, hanem rakodópartunknak a végpontja is; rendezte és kikövezte az új községház környékét, s amit legelőször kellett volna emlitenünk, aszfaltal burkoltatta járdáink legnagyobb részét!

Ez az aszfalt burkolás a vessző papi-pája mindenkinek, a ki ellenzéki viselkedésben szenved s a ki fizetni egyáltalán nem szeret. Pedig a szemrehányás itt is indokolatlan.

Először az előjáróság csak azon utcák járdáit burkoltatta aszfaltal, a mely utcák háztulajdonosainak a többsége a burkolást kívánta. Másodszor mindenkinek lehetővé tette, hogy a 30 éves törlesztés előnyében részesüljön. A ki ezen előnyért a kitűzött határidőn belül nem folyamodott, az ne okozza az előjáróságot, hanem önmagát.

Nincs Ujpesten ember, aki irtózáttal ne gondolna arra az időre, a midőn még a csizmaink is elmerültek télvíz idején a járdák sorában, míg ma, zápor esőben is átközödés nélkül járjuk meg azt a hosszú utat, a mely a Közuti Vaspálya Társaság ujjpesti állomásától egészen a ujjpest-rákospalotai pályaudvarig terjed.

Az aszfalt burkolat áldását legjobban érzik a gyálitói terület, az ugynevezett Turján rész lakói, akik sohasem tudtak az uttesten keresztül menni s ahova 2 és fél méternyi földréteget kellett hordani és ahol most 800 méter hoszban

6—8 öl szélességű ut létesített. Az aszfalt burkolásnak ezt az előnyét azonban az egész község érzi, mert az aszfalt burkolás következtében mindenütt végleges nivóra helyeztetett az uttest s ma már sehol sincs 3 százaléknál magasabb emelkedés.

A *tények* még azt is hangosan beszél-
lik, hogy a *mos ani vezetőség*, a rendőrség, a vármegye, illetőleg az államépítészeti hivatal s a főváros által emelt műszaki nehézségek és akadályok dacára is meghosszabbította a váci-uti főgyűjtő csatornát, azután kiépítette a Tavasz- és Ősz-utcait, a Kossuth- Dobó- és Mária-utcait, s végig építette az Árpád-uti csatornát; a gyáli-tói csatorna ügyét pedig olyan irányba terelte, hogy a csatornát, a gróf Károlyi Sándorral és a villamos társulattal kötendő közös meg-
egyeződés alapján, a község fogja megépíteni a tavasszal s így az örökös egészségtelen állapot ezen a vidéken is megszűnik. Ugyancsak a tavasszal folytatja az előjáróság a csatorna építést a Váci-
uton s mindazon utcákban, a melyekre nézve a képviselőtestület már határozott s a melyeknek 5 kilométer a hossza.

Am a *tények* még most sem hallgatnak el! s folytatólag azt beszélnek, hogy a *mostani vezetőség* utánjárásának köszönhető: a villamos vasut megyeri vonalának a meghosszabbítása; a telefon hálózatnak a földalatti kábelu való vezetése; az ideai árvíz sikeres meggátolására épült nyulgátnak a meghagyása, a mely alapját fogja képezni, a felsőbb hatóság által elrendelt védtöltésnek. Hogy a légszusz világitás kiterjesztetett és számos utszába bevezettetett, azt csak mellékesen említjük meg, mert vannak, akik a világosságot, különösen választások idejében, egyáltalában nem szeretik.

A *mostani vezetőség* alatt s közben- és utánjárása következtében telepedett le községünkben az „Egyesült villamossági részv. társaság“; most nyitotta meg világlátólagra fektetett üzemet a „Cacao- és Csokoládé-gyár“; a *mostani vezetőség* alatt épült fel az új községháza, a mely nemcsak a községnek díszére, hanem az

kolteményével s az „Árpád ébredése“ című alkalmi drámájával a magyar nemzeti színi-
irodalmat gazdagította: én csak az elmúlt századra hivatkozom, a mely arról tanuskodik, hogy Vörösmarty akkor, a midőn zengzetes nyelvvel a sok százados sirból felidézte a nemzet *dicső múltját*: felrázta a lelkeket, reménységgel és vágyakozással töltötte meg a szíveket; felvillanyozta az egész nemzetet, nagy elhatározásokat fakasztott, nagy eslekvésre sarkalt s utat egyengetett Széchenyi István grófnak azon törekvés elérésére, hogy Magyarország, a mely volt, legyen ismét!

Nem az én feladatom mérlegelni, hogy mint dalköltő, kedélyének a mélységéből, mint gyöngyhalász a tenger mélyéből, mikor merítette ki a legszebb s a legdrágább kincseket, akkor-e, amidőn „A kis lány baja“, „Idához“, a „Merengőhöz“ stb. című szerelmi dalaival elbűvölte a paloták s a gunyhók lakóit s amidőn a fiui szeretetnek az imádságát sóhajtotta el, a végtelenül szeretett anyja sírján, „A szegény asszony könyve“ című költeményében, avagy akkor, amidőn megénekelte „Szent-Lászlót“, „Hunyadi halálát“, „Zrinyit“ a szigeti hőst, „Dobót“ s a „Nándori toronyőr-t“: én csak a mult század három nemzedékére hivatkozom, amely arról tanuskodik, hogy Vörösmarty minden egyes dalával a hazaszeretetszikká-
ját élesztette fel a fásult szívekben s a zsibbadt elmékben, és hogy dalaitól élni kezdett a nemzet!

II.

Tisztelt ünneplő közönség!
A nagy költő teremtő lelkének magas

szárnyalását csak félve kísérhetjük, de érző szívünk drága kincseit, ezt a megmérhetetlen nagy örökséget büszkén vallhatjuk magunkénak. A nagy örökség birtokában pedig mi is, kik a XIX. századból a XX. századba lépünk át, élettanubizonyságot tehetünk arról, hogy Vörösmarty hazafias költészete: a hazaszeretnek a bibliája.

Igen, Vörösmarty a *nemzet ébresztő hajnala* volt akkor, a midőn hőskölteményének azzal az egy sorával:

„Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban?“

megnyitotta a nagy nemzeti reformkorszakot s a nagy munkára ekként serkentette a nemzet fiait:

„Mi dolgozunk a világon? küzdeni
Erőnk szerint a legnemesbékért.
Élőtünk egy nemzetnek sorsa áll.
Ha azt kívántuk a mély süllyedésből,
S a szellemharcok tiszta sugaránál
Olyan magasra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk, térvén őseink porához:
Köszönjük, élet! áldomásodat,
Ez jó mulatság, férfi munka volt!“

Vörösmarty a *nemzet életre serkentője* volt akkor, a midőn vérvő szível dalolt az „Elhagyott anyáról“, a kit gyermekei az „idegenért hevülők“ odahagynak, pedig ez az édesanya: a haza, a melynek érdekében vállalként ropította a tespedő honfiak táborába:

„Kie a hon, ha nem miénk?
Ha érte mindent megtevének.
Ha tiszta kézzel áldozánk
S lettünk, mi eddig nem valánk.

Nincs hatalom,
Mely visszanyom,
Ez még neked virulnod kell, oh hon,
Mert Isten, ember virraszt pártodon“.

Vörösmarty a *nemzet ostora* volt akkor, a midőn a jelleméből kivetkezett, a divat kórságán élőködő, más nemzeteket majmoló, de saját hazáját semmibe vevő „Magyar uri hölgyet“ meg fedve, arra figyelmeztette, hogy a hon nemtője is lehet, csak akarnia kell, s esengve kérte, hogy:

Teremtsd elő azon dicső időt,
Hol a magyar szó s név imádvá lesz:
Midőn kegyelmet nem nyer szűd előtt,
Ki e kettőnek ellenére tesz.

A kisdereknek néma szája kér,
Hogy adj nekik hazát. Ne vond meg azt.
Áldás vagy átok vár e válaszárt: —
Határoz: és kimondtad sorsodat!

A nemzet uraihoz pedig ugyanakkor ama keserű szavak kíséretében:

Kívánod, a mi nincs
S nem kapható,
S mid van, kezéd között
Olvad, mint a hó . . .

azt az intelmet intézi, hogy:

Ne nézz, ne nézz vágyaid távolába,
Egész világ nem a mi birtokunk:
A mennyit a szív felfoghat magába,
Sajátunknak csak annyit mondhatunk.

Vörösmarty a *nemzet apostola* volt akkor, amidőn az igazi szabadelvűségnek s a vallási békének a hit ágazatát így fejezte ki:

„Hirdetek új tudományt s ón halld, vedd
szívre magyai nép:
Legszentebb vallás a haza s emberiség!“

De nemcsak a nemzetnek, hanem a koronás fejedelmeknek is apostoloként szerepelt akkor, amidőn merészen hirdette:

„A mely király hű népének szívében
Mint trónusán ül, győzhetetlen az,
S mindenható, mint égben Istenünk.“

nyes-bajos lakosságnak előnyére is, szolgál, mert egy csapással véget vetett a régi községében tarthatatlanná vált állapotoknak; végre a *mostani vezetőségnek* köszönhető, hogy az állam 7 új elemi s 1 polgári fiúiskolát épít községünkben; hogy itt Ujpesten nyitattott meg az országban a második rajztanfolyam s hogy ipariskoláink s ovodáink mintaszerűek stb. stb.

És mindezeket a vívmányokat a *község mostani vezetősége* az utolsó 8 év alatt eltudta a nélkül érni, hogy a *községi pótdadónak a százalékát emelte volna, a nélkül, hogy községi pótdadó hátrálékért valaki ellen végrehajtást intézett volna.*

T. választó polgárok!

E tényeket nem lehet elvitatni, nem lehet eltüntetni s aki e tényekkel szemben a község mostani vezetőségét, a község mostani vezérferfiát „mellétekintetekkel” gyanúsítja, aki azt állítja, hogy „a polgárságnak alapos oka van az elégedetlenségre”; aki „klikk uralomról” „rokoni befolyásról” „a pénzüzetek nyomásról” „gerenda és golya királyról” beszél: az nem lehet igazság szerető ember, azzal nem lehet komolyan foglalkozni, mert annak a kifejezése csak azért oly éles, a hangja csak azért oly erős, hogy állításainak a tartalmi ürességét leplezze.

Községünk *mostani vezetőségét* ismerjük. Ez a vezetőség *nem előleg képen* kéri a bizalmunkat, hanem ama tények alapján, a melyeket múltjából felsoraltunk! Ajándékozunk meg tehát a mostani vezetőséget a jövőre nézve is bizalmunkkal, mert a *község érdeke kockára senkinek a kedvéért nem tehető, a lakosság jóléte egy új vezetőség kísérletezéseinek az anyagát nem képezheti!*

Csatlakozzunk a Lindt párthoz!

H I R E K.

— **A községi választások.** *Ivánka Pál*, a váci járás főszolgabírája a községi választások napjára f. é. december hó 17-két tűzte ki, melyen napon a választás mind a négy kerületre nézve a régi község ház helyiségeiben fog d. e. 9 órától d. u. 4 óráig megejteni. Választott vezetőkül kinevezettek: *A I. kerületben:* Választás vezető: Illek Vincze. He-

Vörösmarty a *nemzet prófétája* volt akkor, amidőn szívének végső dobbanásával, a szent meggyőződés hangján dalolta hogy:

„Lesz még egyszer ünnep e világon!”

S vajjon kinek köszönhetjük, hogy jóslata beteljesült, hogy az ünnepet megértük?

Ismét csak Vörösmartynak, aki szívét lelkét s mindkettőnek az isteni erejét egy dalba a „Szózat”-ba lehelte, s ezzel a dallal hazánk, nemzetünk jövőjének az alapját lerakta s biztosította, mert addig, amíg létezni fog ajk, amely a nemzet fohászát, a „Szózatot” elrebegi, amely azta legszentebb jel-szavunkat:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hive óh magyar!”

hangoztatja: addig újra felépítjük ez alapon mind azt, amint ellenségeink romba találnak dönteni.

Sajnos, a költőkirály nem érthette meg azt a megjósolt ünnepet, amelyen a koronás fejedelem, átérezve Vörösmarty azon szavainak:

„A legelső magyar ember a király!”

az igazságát, fejére tevő Szent-István koronáját s a nemzet felé nyújtá békejobbját, a nemzet pedig ismét csak Vörösmarty szavaival válaszolt a koronás fejedelemnek, a midőn lelkesedéssel hiáltá:

„Érte minden honfi karja készen áll!”

A nemzetnek és a királynak ezt a nagy ünnepét, ezt a kézfogóját nem érthette meg a költőkirály. „Kedélye — ugymond Gyulai

lyettese: Hochbaum Jakab. Választ: 6 évre 3 rendes és 3 évre 1 póttagot. *A II. kerületben:* Választás vezető: Geduly Lajos. Helyettese: Dr. Hédervári Soma. Választ: 6 évre 3 rendes és 3 évre 1 póttagot. *A III. kerületben:* Választást vezető: Mády Lajos. Helyettese: Csepreghy Pál. Választ: 6 évre 2 rendes és 3 évre 1 póttagot. *A IV. kerületben:* Választást vezető: Mády Lajos. Helyettese: Gerő Zsigmond. Választ: 6 évre 2 rendes és 3 évre 1 póttagot. A képviselők közül *kilépnek most:* Boskovits Alajos, (meghalt) dr. Kiss Sándor, dr. Fuchs Ignác, Mády Lajos, Perich Károly, Kárpáti József, Egermann Antal (meghalt) Deutsch Zsigmond, Dezső Lajos (meghalt) Szönyi Rikhard. Választatik tehát 10 rendes képviselő és 4 póttag.

— **Virillisták.** A legtöbb adót fizetők névjegyzéke az 1901-ik évre leérkezvén az előjáró sághoz, a névjegyzék f. é. december hó 11-től 15-ig, a 43-ik számú hivatalos helyiségben, a hivatalos órák alatt közszemlére ki van téve. Az esetleges felebezések a kihirdetéstől számított 15 napon belül, a vármegye alispánjához czimezve a község előjáróságához nyújtandók be. Az 1901-ik évi virillisták a következők: Schreiber Gyula, Mautner Mihály, Ladányi Zsigmond, Löwy Armin és fia, Csepesányi Béla, Róm. kath. egyház. Dr. Dajcs Edéné, Schwartz Jakab, Deutsch Zsigmond, Lindt János, Dr. Kiss Sándor, Diamantstein Lajos, Fürst Gerzson, Ujpesti takarékpénztár r. t., Kárpáti József Wolfner Gyula és Tsa. Károlyi Sándor gróf Sonnenfeld Adolf és fia, Székely Lajos, öz. Liebentritt J-né. Ha a fentiek kívül választás alkalmával egyik vagy másik előjárósági vagy képviselőtestületi tagnak választatik, akkor sorrend szerint a következők fogják a virillista jogot gyakorolni: Kazda József, Maczek Károly, Link Bernát, Beeze Imre.

— **A gyálitól betonsatorna** tárgyában a folytatólagos tárgyalás határnapjára dec. 18. d. e. 10 órája tűzött ki. A tárgyalásra meghívtak: a VIII. ker. kulturmérnöki hivatal, a vasuti és hajózási kir. főfelügyelőség, a B. U. R. vasut. gr. Károlyi S. képvis. Ssolner Lajos ügyvéd. dr. Mészöly László v. m. aljegyző, Ivánka Pál főszolgabíró Ujpest község előjárósága. *A tárgyalás helye Ujpest község háza.*

— **Iparhatósági megbízottak választása.** Az 1884. XVII. t. cz. 171. §. értelmében az ujpesti ipartanoneczok és tanoneziskolák ellenőrzésére 10 iparhatósági megbízottnak választására az 1901. év jan. hó 6-ik napjának d. e. 9 óráját Csepreghy Pál iparhatósági biztos elnöke mellett az ipartestület hivatalos helyiségeiben tűzte ki a járás főszolgabírája.

— **A Vörösmarty-ünnep** sorozatait Ujpesten a „Közművelődési kör” fejezte be f. hó 8-án este saját helyiségeiben közepes

— föl volt dúlva, mint a haza földje, mint az alkotmány, mint a nemzetiség: rom volt mint Magyarország.”

Ugy kellett lennie!

Fájdalmas, tördelt hangokon, megírta hatyádalát „A vén cigányt,” amely a két-szövegszázad jalkiáltása ugyan, de amelyből daczára ennek, nemesak hogy nem hiányzik a remény, ellenkezőleg lantjának ez utolsó akkordjaival is göresösen kapaszkodott a szöb jövőnek egykor megjósolt hitébe, azután elhallgatott végképen, meghalt 1855-ben november hó 19-én!

Csakugyan meghalt volna?

Az egész Ország, önök mindnyájan tanúskodnak róla, hogy az elmulás e rideg szavának Vörösmartyhoz ninesen semmi köze.

Az a melegség, az a fény, amely az ő lelkéből áradt ki: egy egész századon át világított, egy egész század nemzedékeinek melegítő a szívét s melegíteni fog addig, világítani fog addig, amíg egy magyar él e földön!

A „Szózat” ígét nem fogja a magyarral elfeledtetni semmi földi hatalom s így a hazaszeretnek azon lángja, melyet Vörösmarty Mihály gyújtott oltárainkon, nem fog kialudni soha!

Költőkirály! Nagy szellem! Fogadd születésnapodnak századik évfordulóján, a mai ünnepen, a mi szerény áldozatunkat is szeretettel s mond meg menyeyi Urunknak, a magyarok Istenének, hogy téged ünnepeelve, őt dicsőítjük s így méltó nemzetünk az ő kegyére, az ő oltalmára.

számuközönség előtt. Az ünnepélyt az „Ujpesti alkör” nyitotta meg a „Szózat”-tal. Azután Kárpáti János ur, a kör alelnöke tartotta meg keresetlen egyszerűséggel előadott szép ünnepi beszédét. Majd Mezei Vilmos ur játszotta el élvezetesen Goiten Pál ur zongorakisérete mellett Huber Károly „Magyar Abránd”-ját, megtoldva egy magyar népdallal. Következett volna Mészáros Gizella urnő, a nemzeti színház művésznője, a kinek a „Szép Honkát” kellett volna Mann Miksáné urnő zongorakisérete mellett elszavalnia, de mert a művésznő csak 11 óra után érkezhett volna, ez a pont elmaradt s helyette az „Ujpesti Dalkör” énekelte el nagy tetszés közt Huber Károly „Fohász”-át és végül ugyanesak az „Ujpesti Dalkör” fejezte be az ünnepélyt, elénekelvén a „Hymnus”-t. Az ünnepélyt táncz követte, melyben azonban kevesen vettek részt.

— **Sylvesterestély.** Az „Ujpesti Kereskedő és Iparosifjak önművelődési köre” 1900. évi december hó 31-én hétfőn este a Colosseum összes helyiségeiben tánczszal egybekötött hangversenyt és felolvasást rendez, mely alkalommal a dalárda Kálmán János karnagy vezetése alatt fog közreműködni; a multság iránt már is nagy az érdeklődés, mivel a dalárda első hangversenye; az estélyen tombola, világposta, 3 nyereménnyel, 1. nyeremény 2 üveg francia pezsgő, II. 1 üveg francia pezsgő, III. 50 drb. fánk Kedete pont 8 órakor. Belépti-díj: személyjegy 60 fill., családijegy 1 kor. 20 fill. (1 ur 2 hölgy.)

— **Kinevezés.** Az igszágügyminister *Keserü* Balázs ujpesti járásbirósági aljegyzőt az itteni járásbirósághoz albiróvá nevezte ki.

— **Rendkívüli közgyűlés.** „Az Ujpesti Polgári Kaszinó” f. é. december hó 16-án, azaz vasárnap d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek következők a tárgyai: 1. Ingatlanunk telekkönyv átíratása, megváltozott czimünknek megfelelőleg „Ujpesti Polgári Kaszinó”-ra. 2. Gróf Károlyi Sándor ur O Nagyméltósága által adott 30000 koronás kölcsönről szóló kötlevel bemutatása, felhatalmazás a kölcsönügylet megkötésére. 3. A felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldetése. 4. Indítványok.

— **Az ujpesti vendéglősök ipartársulata** az eltávozás miatt leköszönt Bauer Sándor helyére elnöknek *Máté* Ambrust, alelnöknek pedig *Mezőczky* Józsefet választotta meg.

— **Felraházási ünnepély.** Az ujpesti „Gyermekbarát Egyesület,” humánus egyleteinknek ez a mintaképe, 21 keresztény és 51 izraelita hitvallású gyermeket, összesen 72 szegény gyermeket látott el tetőtől talpig téli ruhával f. é. december hó 10-én s a felruházást diszközgyűléssel kapcsolatosan, megható ünnepélylyé emelte. A diszközgyűlést, az egyesület tagjainak, a meghívott vendégeknek s a felruházott gyermekeknek a jelenlétében *Barta* Mór alelnök nyitotta meg rövid de velős szavakkal s felhívta *Gyürk* József titkárt, a jegyzőkönyv felolvasására. A jegyzőkönyv tudomásul vétele s hitelesítése után az ünnepi beszéd következett, melyet ez alkalommal *Weisz* Jónás tartott, a ki úgy beszédjének magvas tartalmával mint folyékony előadásával mindenkit meglepett s a könyekig meghatótt. A sikerült ünnepi beszédért a jelenlevők tapsai s éljenzései közepette, dr. *Venetianer* Lajos főrabbi volt az első, aki elismerését fejezte ki az ünnepi szónoknak, majd maga is megragadta az alkalmat, s az Egyesület működését méltatva, arra kérte a tagjait, hogy ne engedjék ügybuzgalmukat lankadni s az a szomorú tény, mely szerint az Egyesület, — habár jótékonyágát felekezeti külömbőség nélkül gyakorolja — a zsidókon kívül alig bir más valásfelekezethez tartozó tagokkal, senkit se riasszon vissza a humánus működés mezéről, mert a jótékonyágnak nines felekezete. Dr. *Venetianer* után, elismerő, lelkesítő, buzdító s köszönő beszédeket mondtak még *Steininger* N., *Dániel* Ernő s dr. *Sugár* Bódog, mire a diszközgyűlés véget ért s az ünnepélyt társasvaesora fejezte be, a téli ruhával ellátott gyermekek pedig gazdagon megvendégtettek. Végül nem mulaszthatjuk el annak a megemléztését, hogy az idei pályázaton *Fuchs* testvérek helybeli jóhirű kereskedők nyerték el a szállítást s az áruk kitűnő minősége, de főleg olesósága által az Egyesület meglegedését a legnagyobb mértékben kiérdemelték, minek többek között

Lindt János bíró, Steininger Gyula stb. pohárköszöntőik útján kifejezést is adtak.

— **Felülfizetések.** A rákospalotai Casino nagytermében f. hó 1-én rendezett Vörösmarty ünnepnek az erkölcsi siker mellett szép anyagi eredménye is volt. Az ünnepség tiszta jövedelme körülbelül 120 korona, mely összeg a zárszámadások végeztével a Vörösmarty szobor-alap javára fog beküldetni. A felülfizetések a következők: dr. Kohn Jakab 10 kor. Náday Antal, Szöke Lőrincz 5—5 kor. Széll Manó, Dr. Nadasky Béla 4—4 kor. Haitsch Samu, Jónás Emil, Rókay József 3—3 kor. id. Ország Sándor, ifj. Ország Sándor, Miletz János, Halassy Károly Ferenz, Kásztli László, Medveczky György 2—2 kor. Csörgény Lajos, Mózer Odón, Veréb, Antal, Lengyel Ignác, Környei Istváni Jankel István, Benkő István, Hupfer Sándorné, Dr. Takách György, Szavkay Ede, Szilvássy Sándor 1—1 kor. Összesen 72 korona, mely összegért lapunk útján is köszönetet mond a rendezőség.

— **Az államépítészeti hivatal új vezetője** Hegedüs Sándor, kereskedelemügyi miniszter átirattal értesítette a vármegye közigazgatási bizottságát, hogy az államépítészeti hivatal vezetésével Kalkay Béla műszaki tanácsost bízta meg.

— **Szőlőmunkás-tanfolyam.** Zsámbékon az állami szőlőtelepen a jövő év február hó 1-től november 30-ig szőlőmunkásoknak a szőlőművelésben és pinczekezelésben való gyakorlati kiképzése végett tanfolyam tartatik. A tanfolyamra a 16 és 40 év közötti korban levő ép, egészséges, kifogástalan erkölcsi előéletű férfiak vétetnek fel. A tanulók havonként 36 koronát kapnak, melyből élelmükről és ruházatukról gondoskodni tartoznak.

— **A karácsony és újév előtti vasárnapi munkaszünetet.** Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter f. é. december hó 23-ára és 30-kára eső vasárnapon tekintettel a karácsonyi és újévi bevásárlásokra — felfüggesztette. E két vasárnapon tehát az ipari munka illetőleg az eladás és vásárlás egész napon át végezhető.

— **Közgyűlés.** Az „Ujpesti zeneművelő egyesület” (Conservatorium) f. é. december hó 16-án Vasárnap d. u. 3 órákor tartja saját helyiségében ez idei rendes közgyűlést, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozat képes leendő. Az egyesület tagjait ez uton hívja meg az elnökség a közgyűlésre.

— **Az ujpesti „Széchenyi kör” választmánya** folyó hó 9-én tisztelt Zsoldos János Ujpest községfőjegyzőjénél. Szegő Lipót elnök üdvözlő beszéde után a közgyűlés nevében felajánlotta Zsoldos János főjegyzőnek a „Széchenyi kör” diszelnökségét, mit a főjegyző el is fogadott. Ugyancsak a „Széchenyi kör” választmánya elhatározta, hogy f. hó 23-án (vasárnap) délután 3 órákor az új község háza dísztermében zártkörű felolvasást rendez. A műsort, melynek gazdag változatossága minden tekintetben ki fogja elégíteni a vendégeket, Brankovics György a „Közérdek” felelős szerkesztője nyitja meg. A kik netalán eddig még nem kaptak volna meghívót s igényt tartanak rája, kéretnek Pártos Józsefhez, a kör titkárához (Jókai-uteza 4.) fordulni.

— **Nem sikerült öngyilkosság.** Dobos Lajos 50—55 éves munkás f. hó 9-én reggel fél kilenc órákor Tavasz-uteza 40-ik szám alatti lakásán a nadrágszíjának segítségével felakasztotta magát. Jeszeg Rudolf asztalossegéd azonban még idejekorán levágta s Dobos életben maradt.

— **Csatorna-átvétel.** A Kossuth-, Dobó- és Mária-utcai csatorna Körösi Lajos vállalkozó által megépített f. é. december hó 10-én és 11-én vétetett át hivatalosan. A csatorna átvételén jelen volt az előljáróság részéről: Gerő Zsigmond esküdt, Hoffer Miksa községi mérnök s Berényi Antal segédjegyző.

— **Megégett asszony.** Borzalmas módon ákarta építségét magát Breuer Lajos géplakatos felesége. A budapesti Kalvária-tér 4. száma alatt levő lakásáról elment f. hó 10-én Rákospalotára s a villasoron leöntötte ruháját petrolummal, aztán meggyújtotta. Jajgatására egy rendőr hozzáietett s letépte róla a ruhát. A szerencsétlen annyira össze-

égett, hogy haldoklott, amikor a Károlyi-kórházba vitték.

— **Betörés.** Még csak az ős végét járjuk s a tél még nem nyomorgat teljes erejével és a betörések már is napirendre kerültek. F. hó 12 és 13-ka közötti éjjel feltörték Brill Ignácznak az Arpad-uton levő boltját, kiüritették szerencsésen a kőzépintárt s alaposan megdézsmáltak a dohánytözsédét. A rendőrség nyomozza a betörőket.

— **Karácsonyi iparpártolás.** Az országos iparegyesület végrehajtó bizottsága a következő kérelemmel fordul a magyar közönséghez:

Magyar ember ne vegyen idegen holmit karácsonyi ajándékkul: ezzel a kérelemmel fordulunk a karácsonyi vásár kezdetén a magyar közönséghez. A szeretet ünnepén áldozunk a hazafiaságnak. Ez az áldozat nem olyan, mint más. Nem hazafias önzetlenséget, hanem hazafias önzést kíván tőlünk. Arról van szó, hogy azokat a milliókat, a melyeket karácsony előtt ajándékokra kiadunk, ne adjuk a külföldnek, hanem adjuk a magyar iparnak, a melyet istápolni nemesen hazafias kötelességünk, hanem életbevágó érdekünk is. Itt az alkalom, hogy az egy év előtt nagy erővel megindult társadalmi átkézítő, mely a hazai ipar pártolását tette feladatává, hatalmas erőpróbát szolgáltatson. Ha minden magyar ember azzal az erős elhatározással indul a karácsonyi bevásárlásra, hogy csak magyar készítményt vásárol, egyszerre erős látszatja lesz a magyar társadalom iparpártoló felbuzdulásának. Ne szalaszszuk el ezt az alkalmat. Ajándékról van szó, a melyet szabadon választunk meg, nem pedig szükségletről, a melynél olykorra vagyunk utalva a külföldi készítményre. Csak olyan tárgyat választunk, a mely itthon is készül és vegyük azt, a mely itthon készült. Vethetünk szepet is, jót is, olesót is. A magyar apa magyar játékszerrel adja gyermekének kezébe. Szüleinknek, testvéreinknek, barátainknak magyar földön készült ajándékkal kedveskedjünk. A szeretet ünnepén karoljuk föl szeretettel az istápolásunkra nagyon rászoruló, zsenge magyar ipart. Ajánljuk ezt a kérésünket a magyar közönség jóindulatába s erős a hitünk, hogy nem kérünk hiába. Ezt a hitünket építjük a magyar közönség hazafias lelkiismeretére, hazafias önére.

4966. végreh. sz. 1900.

Arverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az ujpesti kir. járásbírósnak 1900. évi V 4096 2. sz. végzése folytán dr. Gáspár Izso ügyvéd által kép-

viselt Heisler Sándor felperes részére Szöke András alperes ellen 199 kor. 40 fill. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1208 koronára becsült ingóságokra az ujpesti kir. járásbírósnak V fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna Rákospalotán, Főthi-ut 5. a. sz. a. házban leendő megtartása határidőül 1900 évi december hó 18. napján délután 3 órája kitézetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet igénylőknek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mullasszák.

Kelt Ujpesten, 1900. évi december hó 3. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

95 900. sz.

Hirdetmény.

Az ujpesti izr. hitközség 1900. évi december hó 30-ik napján d. e. 9 órákor tartja meg

tisztújító nagygyűlését

a „Széchenyi kávéház” nagytermében, melyre a hitközségi tagok ezennel tisztelettel meghívattak.

Ujpest, 1900. évi december hó.

Weisz Mór s. k.

hitk. elnök

Kivonat az alapszabályokból:

22. §. a) A hitközségi elnök a képviselőtestület által gyakorolt hármass jelölés alapján közfelkiáltással vagy tíz szavazati joggal bíró hitközségi tag kiváratára általános szótöbbséggel 3 évi időtartamra megválasztatik.

26. §. b) A választás reggeli 9 órákor veszi kezdetét és délután 4 óráig szakadatlanul tart, a mikor feltétlenül berekesztendő.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású köszvény, csúz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény és csúzfájdalmakat is már néhányzori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 kor. 40 fill.

Kapható csaknem az összes gyógyszerertárakban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, S.-A.-UJHELY.

Főraktár Budapestben: Török József gyógyszerertárában, Király-uteza 12 és az Egger-féle „Nádor gyógyszerertár”-ban, Váci-körut 17.

Kapható Ujpesten:

Huszár Adolf

gyógyszerertára István-tér 20. sz.

5-10

Az 1896. évi cáirod s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Számtalan ellenszert és károsító levetel. Bámulatos Égőgyerendémények.